

Oponentský posudok k vymenúvaciemu konaniu
doc. PaedDr. Ctibora HATÁRA, PhD.
v odbore 1.1.4 Pedagogika

Úvodom svojho hodnotenia si dovoľujem konštatovať, že pôsobenie doc. PaedDr. Ctibora Határa, PhD. v akademickej i vedeckej komunite mám možnosť sledovať viac ako jedno desaťročie. Docent Ctibor Határ sa počas tohto obdobia profiloval ako významný odborník, vedecko-výskumný pracovník a autor, uznávaný v príslušnom prostredí, minimálne slovenskej a českej, pedagogickej a andragogickej akademickej komunity. V tomto kontexte považujem proces jeho vymenúvacieho konania za ďalší prirodzený krok v jeho kvalifikačnom raste.

Po preštudovaní podkladových materiálov, ktoré doc. Határ predložil, konštatujem, že menovaný spĺňa a vo väčšine parametrov prekračuje scientometrické a iné kritériá vymenúvacieho konania platné na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre.

V zmysle platných predpisov a na základe uznesenia č. 1/04102018, prijatého Vedeckou radou Pedagogickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre doc. PaedDr. Ctibor Határ, PhD. predložil, v rámci vymenúvacieho konania na posúdenie pomerne rozsiahly súbor svojich najvýznamnejších prác (celkovo 10 titulov). Uvedený súbor tvoria knižné publikácie, resp. kapitola vo vedeckej monografii, ako aj výstupy v podobe originálnych vedeckých štúdií publikovaných v domácich a zahraničných vedeckých periodikách.

Z obsahového hľadiska možno v predloženom súbore prác identifikovať tri, resp. štyri tematické roviny. Vo vzťahu k odboru vymenúvacieho konania za profilujúce považujem monografické dielo **HATÁR, C. 2010. Sociálny pedagóg v systéme sociálno-edukačného poradenstva, prevencie a profylaxie. Nitra : UKF. 108 s. ISBN 978-80-8094-664-7**, ktoré je uvedené relatívne komplexnou deskripciou systému vzdelávania sociálno-výchovných pracovníkov a sociálnych pedagógov na jednotlivých stupňoch škôl spracovanou v kontexte inštitucionalizácie a profesionalizácie sociálnej pedagogiky na Slovensku. Práve v tomto kontexte za najprínosnejšie považujem tie časti práce, v ktorých autor analyzuje požiadavky a kompetenčný profil sociálneho pedagóga v následnej aplikácii na vybrané nástroje jeho sociálno-edukačného pôsobenia.

Fakt, že doc. Határ nezotrváva v rovine všeobecno-teoretických pojednaní o úlohách a cieľoch sociálnej pedagogiky, resp. príslušnej profesie, dokumentuje aj obsah ďalších výstupov zameraných na predmetnú oblast'. V rámci monografickej kapitoly **Symptomatika**

a etiopatogenéza agresívneho správania žiakov In HANULIAKOVÁ, J. et. al. 2015. *Klíma školy a agresivita žiakov e empirickom kontexte*. Dubnica nad Váhom : DTI, s. 30-54. ISBN 978-80-89732-62-3, ako aj vo vedeckej štúdii **Sociálny pedagóg ako aktér triednej a školskej klímy**. In *Slavonic Pedagogical Studies Journal*, roč. 5, č. 2, s. 206-216. ISSN 1339-8660, sú vyššie uvedené teoretické východiská ukotvené v konkrétnom edukačnom prostredí a v prvom z uvedených zdrojov aj doplnené o analýzu originálnych empirických zistení.

Pri plnej akceptácii vedeckej kvality a úrovne metodologického spracovania všetkých spomenutých publikačných výstupov si dovolím vyjadriť hodnotiace stanovisko najmä k tým prácам, ktoré korešpondujú s mojou vlastnou odbornou profiláciou. V tomto kontexte sa zameriam primárne na práce z oblasti andragogickej teórie, konkrétnie subsystému sociálnej andragogiky a práce venované teórii a praxi edukácie seniorov. Zároveň si však dovoľujem poznamenať, že vnímam obsahovú komplementaritu tém uchopených v prácach doc. Határa a hodnotím ju ako výraz jeho systematickej odbornej orientácie na problematiku sociálnych aspektov edukácie, ponímanú v biodromálnom kontexte.

HATÁR, C. 2012. Sociálna andragogika. Kapitoly z teórie a metodiky sociálno-edukačnej starostlivosti o dospelých. Nitra : UKF. 152. s. ISBN 978-80-558-0037-0.

Táto vysokoškolská učebnica bola v čase svojho vzniku (a je tomu tak doposiaľ) vnímaná a hodnotená ako originálne a priekopnícke dielo, ktoré ponúka čitateľom konzistentný pohľad na základné teoretické východiská, systémové charakteristiky, vedeckú terminológiu, ale aj obsah edukačných aktivít, ktoré spadajú do vedeckého poľa a akčného rámca sociálnej andragogiky. Docent Határ v nej na základe sumarizujúceho hodnotenia vývoja a aktuálneho stavu rôzvoja v predmetnej oblasti traktuje kľúčové otázky jej ďalšieho smerovania v teleologickej, obsahovej i procesuálnej rovine. V poslednej kapitole tejto publikácie autor otvára problematiku profesie sociálneho andragóga. Treba podotknúť, že téma profesionalizácie sociálno-andragogického pôsobenia rezonuje vo viacerých prácach a iných (napr. konferenčných) výstupoch docenta Határa. Tieto parciálne aktivity celkom logicky vyústili do monografického diela:

HATÁR, C. 2016. Sociálny andragóg v systéme starostlivosti o inštitucionalizovaných dospelých a seniorov (nielen) so zdravotným postihnutím. Nitra : UKF. 80 s. ISBN 978-80-558-0988-5.

Uvedená práca, ostatne tak ako väčšina prác inauguranta, vychádza z precíznej analýzy aktuálnej úrovne vedeckého poznania v danej oblasti. Za kľúčový z hľadiska rozvoja andragogickej teórie považujem obsah tretej a štvrtnej kapitoly, v ktorých sa autor zameriava na analýzu jednotlivých segmentov kompetenčného rozvoja sociálneho andragóga ako atribútu jeho profesiogramu

a charakteristiku vybraných profesijných nástrojov sociálno-edukačnej práce s dospelými a seniormi. Za jeden z originálnych prínosov docenta Határa k etablovej andragogickej teórii, v danom kontexte považujem jeho úvahu o „doplňkových (sekundárnych) profesijných kompetenciach“ sociálneho andragóga, ku ktorým radí aj vedecko-výskumnú kompetenciu (cit. dielo, s. 44). Moja otázka smeruje k zdôvodneniu jej rozvoja z hľadiska skvalitnenia edukačnej praxe.

Významnou oblasťou cez ktorú, nielen ja, ale aj veľká časť česko-slovenskej odbornej a akademickej komunity vníma vedeckú prácu a publikačnú činnosť docenta Határa je oblasť teórie, metodiky a praxe edukácie seniorov. V podkladoch k vymenúvaciemu konaniu doc. Határ explicitne dokumentuje širokú škálu konkrétnych aktivít a výstupov obsahovo spadajúcich do predmetnej geragogickej oblasti. Patria k nim úspešne vyriešené, resp. aktuálne riešené vedecké projekty, knižné publikácie, vedecké práce v domácoch a zahraničných periodikách či vedeckých zborníkoch (vrátane indexovaných), recenzné a posudzovateľské práce a v neposlednom rade aj zameranie niektorých dizertačných prác študentov doktorandského štúdia, ktorých inaugurant viedol, resp. aktuálne viedie. Z portfólia, ktoré doc. Határ predložil na vymenúvacie konanie sa, v danom kontexte, sústredím na, podľa môjho názoru kľúčovú knižnú publikáciu, za ktorú považujem vysokoškolskú učebnicu **HATÁR, Ľ. 2014. *Geragogika. Vybrané kapitoly z teórie a metodiky edukácie seniorov*.** Nitra : UKF. 110 s. ISBN 978-80-558-0666-2. Ked'že som mal možnosť publikáciu pred jej vydaním odborne posúdiť, dovolím si uviesť moje hodnotenie, ktoré s dôvetkom, že práca zaznamenala veľmi pozitívny ohlas nie len u študentov, ale aj v odbornej verejnosti, nestratilo nič na svojej platnosti. V roku 2014 a dnes opäťovne teda konštatujem, že „práca predstavuje konzistentný, syntetizujúci a logicky usporiadaný text. Čitatelia, v danom prípade študenti relevantných študijných odborov a programov, po jej preštudovaní získajú ucelený obraz o základných historických, metodologických, kurikulárnych a inštitucionálnych aspektoch geragogiky ako vednej disciplíny, ako aj o edukácii seniorov ako integrálnej súčasti procesu celoživotného učenia (sa)“. Od vydania publikácie prešlo niekoľko rokov, ktoré priniesli aj nové podnety pre geragogickú teóriu a prax. Ked'že autorom viacerých z nich je práve doc. Határ, dovoľujem si mu položiť otázku, ktoré z geragogických tém on sám vníma ako najaktuálnejšie, resp. ktoré považuje za „výzvy“ pre geragogiku.

Ako som už uviedol vedeckú prácu doc. Határa charakterizuje, okrem iného, aj snaha o komplexný a systematický prístup k danej problematike. V tejto súvislosti nemožno nespomenúť význam publikácie **HATÁR, Ľ. 2009. *Sociálna pedagogika, sociálna andragogika a sociálna práca – teoretické, profesijné a vzťahové reflexie. 2. aktualizované***

a doplnené vydanie. Praha : Educa Service a Česká andragogická společnost. 141 s.
ISBN 978-80-87306-01-7. Aj na základe bohatého citačného ohlasu, napospol od renomovaných odborníkov z prostredia českej a slovenskej pedagogiky a andragogiky, možno konštatovať, že autorovi sa do značnej miery podarilo naplniť ciele formulované v jej úvode, t.j. „posilniť kredit sociálnej pedagogiky, sociálnej andragogika a (teórie) sociálnej práce; dôsledne vyšpecifikovať vzťah medzi týmito vednými disciplínami, ako aj profilovať a precizovať profesijné kompetencie, oblasti odborného pôsobenia, inštitucionálnu základňu a cieľové skupiny vo vzťahu k sociálnym pedagógom, sociálnym andragógom a sociálnym pracovníkom“. Núka sa dodat, že doc. Határ k posilneniu vedeckého a odborného renomé slovenskej pedagogiky a andragogiky sám kontinuálne výrazne prispieva, čo dokumentujú aj údaje v precízne spracovaných podkladoch, ktoré predložil na vymenúvacie konanie.

Záver

Na základe osobného poznania kvality pedagogickej, publikáčnej, vedecko-výskumne a inej odbornej činnosti doc. PaedDr. Ctibora Határa, PhD., ako aj na základe posúdenia všetkých podkladov, ktoré tieto činnosti dokumentujú konštatujem, že doc. Ctibor Határ sa svojimi aktivitami na poli vedeckom i akademickom vyprofiloval, ako významná osobnosť a medzinárodne uznávaný odborník a preto jednoznačne **odporúčam** menovanému **udelit titul „profesor“ v odbore 1.1.4 Pedagogika.**

V Banskej Bystrici, 21.11.2018

prof. PaedDr. Miroslav Krystoň, CSc.